GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 20.

We Srodę Dnia 9. Marca 1803.

Z Wiednia d. 2. Marca.

W dzień rocznicy śmierci Nayiaśnieyszego Leopolda II. odprawione zostały d. 28 w kościele zamkowym wigilie, a nazaiutrz uroczyste exekwie, na których znaydowal i się oboie Cesarstwo Jchmość z arcy Xiążętami i całym dworem.

C. K. jenerał iazdy de Tige obchodził d. 28 Lutego 60 rok służby woyskowey, a 50 pożycia z swoią małżonką, z domu hrabianką Larisch, w przytomności swego syna C. K. półkownika i kommendanta regimentu dragonow Lewenera, iego małżonki i dwoyga dzieci. Z tego powodu Arcy Xżęta Karol, minister woyny i Jan dyrektor indzynierow, raczyli temu szanownemu małżeństwu dniem przedtem w własnym ich domu złożyć swoie życzenia, a niedługo potem Arcy Xżę Jmć Karol przysłał temu ubielonemu pod bronią i zasłużonemu dla Nayiaśnieyszego Domu Austryackiego Starcowi, następuiący bilet:

" Kochany Jenerale Jazdy!

J. C. K. M. dowiedział się z uczuciem, że WPan obchodzisz iutro uroczystość 60 letniey służby woyskowey i oraz 50 letniego małżeństwa. Dla okazania więc WPanu w tak rzadkim zdarzeniu swego naywyższego ukontentowania, mianował J. C. K. M. Jego wnuka, będącego kadetem w regimencie dragonii Lewenera, podporucznikiem w tymże regimencie. Mam sobie za naywiększe ukontentowanie bydź tłumaczem tey Nayiaśnieyszego Pana Łaski, i oraz zapewnić go o moim szczególnieyszym szacunku, z którym zostaię. W Wiedniu d. 27 Lutego 1803.

Arcy Xiążę Karol, Feldmar.

Z Brynu d. 1. Marca.

Na d. 6 Stycznia, podług listu z Konstantynopola, przybyła tam eskadra francuzka, na którey przypłynął ambassador francuzki, jenerał Brune do Porty, i konsulowie do rożnych portow Lewantu.

Lord Elgin przed wyiazdem swoim przedstawił Porcie d. 25 Stycznia sprawuiącego interessa angielskie P. Stratton. Przy pożegnaniu tenże lord tak wielkie odebrał podarunki, iakich niepamiętaią żeby kto dostał. Oświadczył on, iż musi w nocy odpływać, ale przy odpłynieniu pozdrowi seray 21 wystrzałami z armat; reiseffendy odradzał mu żeby tego nieczynił bo całe miasto przestraszy. On przecie to zrobił, i w samey rzeczy miasto iako niewiedzące przyczyny wielkiey niespokoyności nabawił.

Baszostwo Belgradzkie oddane iest nakoniec baszy Silistryi i iuż do Belgradu ma się w drodze znaydować.

Z Kopenhagi d. 15. Lutego.

P. Rist, który z Petersburga powrocił i na sekretarza legacyi do Berlina był przeznaczony, iedzie w tymże zaszczycie do Madrytu.

Norwegski kapitan okrętowy Kior, który się właśnie pod ów czas w Smirnie znaydował, kiedy Porta wypowiedziała woynę Francyi, uratował przez miłość ludzkości wiele Francuzow tam się znayduiących, których nielitościwie prześladowano i życia nie byli pewnemi, ukrywaiąc ich z własnym niebespieczeństwem na swoim okręcie, potem ich powoli na włoskich statkach odesłał. Slachetny ten czyn iego, o którym się kollegium handlowe przypadkiem dowiedziało, został J. K. Mci doniesiony, za co Krol Jmć nadgrodził go złotym medalem zasługi.

Z Paryża d. 16. Lutego.

Mieszkaiący tu posłowie zagraniczni uformowali znowu między sobą schadzki, które przed rewolucyą bywały. Zgromadzaią się co poniedziałek u każdego z kolei, a daiący ucztę ma prawo wprowadzenia cudzoziemcow swego narodu.

Na tuteyszym teatrze Rzpltey dano z powszechnym ukontentowaniem dramę Sir Braha zrobioną przez Gustawa III.

We wszystkich miastach belgickich pousta nawiano teraz korpusy ochotnikow na przyięcie pierwszego konsula. Stan kupiecki w Antwerpii dał dla tamteyszego prefekta ob. Hebuwilla, który tam iest mocno kochany, wspaniałą ucztę.

Xżę następca Leiningen i hrabia Solms Laubach wyiechali napowrot do Niemiec. Zacny konsyliarz Greume sprawuiący tu ich interessa, wyiechał wraz z nimi.

Sławny wczasie woyny amerykańskiey J. L. marynarki P. Vaudreuil, który się na nieszczęśliwey bitwie między Grasse i Rodney d. 12 Kwietnia 1782 szczególniey wsławił, umarł w r. 79 życia swego. Był on członkiem towarzystwa konstytucyynego, potem wyniosł się z kraiu, i niedawno do Francyi powrocił. Jeden także z naywiększych praktycznych mechanikow oby. Fremel rodem Niemiec umarł w tych dniach w r. 76 życia swego.

Do nowego Orleanu w Luizyanie przybyły iuż 2 okręty z Bordeaux.

W Bruxelli wiele osób staie się ofiarą chorób piersnych. Tegoroczna niestateczna zima dała się bardzo we znaki.

Monitor donosi, że Król Jmć Pruski uda się na wiosnę do Paderbornu, Hildesheymu &c. dla odprawienia rewii i odebrania od mieszkańcow przysięgi wierności.

Na wsparcie ubogich i nieszczęśliwych uczonych uformowało się tu subskrypcyyne towarzystwo, w którego poczcie są Ludwik i Jozef Bonapartowie.

Snycerz Chinard robi teraz w Lionie popiersie jenerała Leklerka.

D. 10 t. m. Pani Leklerkowa przybyła do Paryża i stanęła u Józefa Bonapartego swoiego brata.

Towarzystwo galwaniczne ustanowiło 4 kommissye do czynienia doświadczeń, a senatora Józefa Benapartego mianowało członkiew honorowym

Przy nowem urządzeniu przez Bonapartego wszechnicy bonońskiey, sławna Panna Klotylda Tambroni została nauczycielką ięzyka greckiego i literatury starożytney.

Wyrok rządowy pozwolił wywozu iedwabiu z Piemontu z warunkiem pewnych opłat, i ażeby wszystkie przewozy szły tylko na Lion i Niceę.

Inny wyrok rządowy stanowi, ażeby pozostałości armiiow z r. X. przed 20 Maia wypłacone zostały. Wszyscy też duchowni

zostaiący dotąd na liscie emigrantow, uzyskuią teraz powszechną amnestyą.

Astronom Laland iuż ozdrowiał.

Z Marsylii donoszą, że tam z d. 3 na 4 w nocy między 11 i 12 godziną dało się uczuć trzęsienie ziemi. Wiele kominow obaliło się, i znaczna liczba osob, które po prawey ręce kominow siedziały, zginęła. Od strony portu było trzęsienie lżeysze niż od strony przechadzek Mellianu.

Wyszedł rozkaz przytrzymania 3 osob wkrótce spodziewanych we Francyi. Opisano ie iak naydokładniey kommendantowi żandarmow tego mieysca, na którem się zeyśdź maią. Są one oskarżone o iakowyś spisek.

Poseł tunetański oglądał onegdąy dom weteranow. Jego tłumacz miał w imieniu iego do jener: zawiadowcy następuiącą mowę: " Poseł Tunetańskiego Beia prosi JPana jener: Zawiadowcy ażeby raczył przyiąć 2400 frankow, i one między dzielnych obrońcow Rzepltey rozdzielił. Oby pamięć ich bohaterskich czynow mogła im wszystkie troski słodzić. ,, Poseł oddał potem sam jener: zawiadowcy wzwyż pomienioną summę.

Dzisieyszy minister trypolskiego Deia był z początku kupcem tureckim. Przed 7 laty przybył za dyrektoryatu do Paryża dla popierania osobiście niektórych interesow. Konsul szwedzki w Marsylii zalecił go tuteyszemu jeneralnemu szwedzkiemu konsulowi Panu Signeul. Ten zrobił mu wszystkie przysługi iakie tylko cudzoziemcowi wyrządzić można, zarekomendował go ministrowi skarbowemu na ow czas Ramelowi, i sprawił, że podroż Trypolana nie była daremną. Mohamed został potem ministrem, a P. Signeul o nim zapomniał, gdy niedawno brat P. Signeula oddał mu niespodzianie list od Mohameda. Młody Signeul był iednym ze 150 Szwedow, którzy wpadli w niewolą trypolską. Gdy wszyscy przed ministrem stawieni byli, a kiedy imię swoie każdy powiedzieć musiał, na imię Seigneula zdumiał się Mohamed, i zapytał: " Czy nie znasz Signeula, który w Paryżu żyie? ,, Na odpowiedź: " Znam Signeula jeneralnego konsula, iest to moy brat ,, uściskał go minister i wywiodłszy z rzędu rzekł: " Będę więc twoim oycem. ,, Od tey chwili młody Signeul był wolnym, przez 18 miesięcy żył w domu ministra, do stołu iego siadał, i wszędzie mu towarzyszył, &c. &c. Jeszcze niewolnicy szwedzcy do wiosny w Trypolu zostaną, dopoki Cederström przyrzeczonych traktatem pieniędzy nie wypłaci. Gdy się admirał de Winter z Trypolu oddalał prosił go minister, aby wziął z sobą młodego Signeula, i odesłał go bratu z naypodchlebnieyszym listem: że za nader szczęśliwego się sądzi, gdy choć w tym razie wywdzięczyć się może, za łaskę wyświadczoną mu w Paryżu przez Pana Signeula.

Bywszy dyrektor Rewbell ma otrzymać Senatoryą.

Kardynał Caprara trzyma się ściśle zasad katolickich względem sakramentu małżeństwa. I tak niedawno skasował małżeństwo hrabi Leiderbacha.

Tuteyszy prefekt policyi wydał urządzenie względem francuzkiego teatru, w którem między innem zalecono, każdemu aktorowi po 20to letniey służbie dawać po 2000 fr. pensyi dożywotniey od rządu i tyleż drugie od kompanii. Ta dwoista pensya będzie nawet w stosowney części dawana i temu, któremu choroby niepozwoliły przetrwać w służbie całe lat 20. W przypadku śmierci wdowy ich będą miały połowę pensyi mężow do śmierci. Autor nowego dramatu otrzyma część dochodu teatralnego &c.

Corka ob. Coulona maiąca lat 6½. daie te-

raz, iak Monitor donosi lekcye skoropistwa czyli tachiografii, w którey materyi iey oyciec wydał piękne dzieło, i one pierwszemu kosulowi przypisał.

Sławny literat Delaharpe umarł onegday w 64 roku życia swego. Oto są głownieysze punkta iego testamentu, który d. 2 t. m. przed Boulardem pisarzem i prezydentem 11 okręgu zrobił. "Odkazuię 200 fr. dla uboztwa mey parafii. Odkazałbym im więcey, ale moia siostrzenica nic nie ma, a cobym iey zostawił, byłoby mało, a zatem niepodobna mi dadź więcey dla tey klassy ludzi godney politowania. Zaklinam wszystkich Francuzow, ażeby sobie przypomnieli, że religiia wkłada święty obowiązek wspierania nędznych, i czynienia wszystkiego, co tylko można, ku osłodzeniu losu tych nieszczęśliwych. Dziękuię JPaństwu Talaru za dane mi dowody przyiaźni, których pamięć zachowam aż do ostatniey chwili. Dziękuię szanownym doktorom Machonetowi i Portalowi, za gorliwe ich starania podięte w mey chorobie. Proszę Panow Fontana, Chateaubrianta, Courtiwrona, Chawanata, Recamien, Heraina, Lisnarda, Mignareta, i Agassa, aby pamiętali iak do nich byłem przywiązany. Mianuię P. pisarza Boularda przyiaciela mego od lat 20 wykonawcą mego testamentu. Błagam opatrzność Boską, ażeby wysłuchała i przyięła me śluby, które niosę za szczęśliwość kraiu moiego. — Oby oyczyzna moia mogła się iak naydłużey cieszyć mirem i spokoynością! — Oby święte zasady ewangelii mogły się upowszechnić dla szczęścia społeczności! &c.

Oprocz tego testamentu zrobił nazaiutrz P. Delaharpe akt, którym potwierdza wszystkie rozrządzenia przez testament uczynione. Dodaie wreście następuiące oświadczenie: „ Miawszy wczoray szczęście przyiąć po raz 2gi Nayświętszy Sakrament, mam sobie iesz cze za powinność ogłosić ostatecznie moie zasady, którem od lat 9 publicznie wyznawał, i w których przetrwam do zgonu. Chrześciianin z łaski Boga, i wyznawca religii katolicko, apostolsko rzymskiey, w którey miałem szczęście urodzić się i bydź wychowanym, i w którey pragnę kończyć me życie, i umierać, wyznaię, że wierzę mocno w to wszystko, co kościoł S. Rzymski wierzy i naucza, kościoł iedyny którego zakonodawcą był Jezus Chrystus; wyznaię, i potępiam z duszy i z serca to wszystko, cokolwiek tenże kościoł S. potępia, a potwierdzam to wszystko, cokolwiek i on potwierdza. Potępiam zatem to wszystko, cokolwiekem pisał i drukował, lub drukowano pod imieniem moim przeciwnego wierze S. katolickiey rzymskiey i dobrym obyczaiom, wyrzekaiąc się, ile to w moiey mocy, potępiaiąc i odradzaiąc ogłaszanie, przedrukiwanie i reprezentowanie po teatrach. Wyrzekam się rownie i potępiam wszelkie błędliwe zasady, które mi mogły wymknąć się w rożnych moich pismach. Zaklinam wszystkich moich współrodakow, ażeby pielęgnowali w sercu pokoy i zgodę; błagam o przebaczenie tych, którzy się mieli za obrażonych odemnie, rownie i iako daruię z serca tym wszystkim, którzy mnie obrazili. Tak było zrobiono i podyktowano &c. &c. „

Z Petersburga d. 4. Lutego.

Domy, które pod przeszłem panowaniem bardzo były staniały, dziś nadzwyczaynym sposobem poszły w gorę. Wszędzie się muruią, każdyby rad mieć dom, a nikt go niechce sprzedawać. Gdy dom zamieszkany dotychczas od paziow był nie wygodny postanowił Imperator dla tego powiększonego korpusu kupić dom przyzwoity, ale dla niesłychaney mieszkań drogości był tylko naiąć przymuszony.

W przeszłym tygodniu J. Imp. M. wraz ze swoią małżonką i iey siostrą Xżczką Badeńską udał się do tuteyszego muzykalnego klubu i w liczbę członkow się wpisał. Ponieważ J. Imp. M. niespodzianie przybył, nie porobiono zatem żadnych przygotowań do iego przyięcia. Imperator Jmc kazał sobie przeczytać ustawy klubu i onym się całkowicie poddał, a potem z małżonką swoią rozpoczął tańce. Chociaż Imperatorstwo JJchmość o 10 w wieczor przybyli, zgromadzenie atoli ieszcze nie było liczne.

Wychodzi tu teraz w ięzyku rossyyskim gazeta kupiecka donosząca wszystkie wiadomości tyczące się handlu: iako n.p. ceny płodow rossyyskich tak w kraiu, w portach, i miastach nadgranicznych, iakoteż w rożnych europeyskich kraiach; poczet okrętow rossyyskich przez Sund przechodzących; stosunek wartości złota i srebra od Nerczyńska do Petersburga; urzędowne listy konsulow rossyyskich względem handlowych związkow w kraiach, w których są ustanowieni i t. d. To nader ważne dla kupcow i statystykow przedsięwzięcie, winniśmy niezmordowaney gorliwości ministra handlowego hrabi Mikołaia Romanzow.

Hrabia Jan Potocki został mianowany taynym konsyliarzem. Hrabia Tolstoy otrzymał brylantowe insygnia orderu Alex. Newskiego zato, iż mnieysze zrobił wydatki niż rząd wyznaczył. Pleban tuteyszy Reinbolt został mianowany jener. superientendentem.

Dnia 8. Lutego.

Margrabia de Maynon, który przez nieiaki czas wydawał dziennik pod tytułem *Le Censeur* został od J. Imp. M. ministrowi publicznego oświecenia dodany za sekretarza do korespondencyi zagraniczney z pensyą 1000 rubli.

Dotychczasowy prezydent akademii umieiętności baron Nicolai otrzymał podług żądania uwolnienie od służby w naypochlebnieyszych wyrazach z całkowitą pensyą. Uda się on do dóbr swoich dla przepędzenia reszty dni swoich w spokoyności.

Podany od kommissyi edukacyyney plan powszechny ustanowienia wszechnic i szkoł, został d. 4 Lutego od J. Imp. M. z małemi odmianami przyięty i podpisany. W tymże planie mianowani są nowemi członkami kommissyi edukacyyney senator hrabia Manteufel, i podkomorzy Jego Imperatorskiey Mci Nowosikow, który dotąd był urzędnikiem od zdawania rapportow ze wszystkich podawanych planow i proiektow we wszystkich umieiętnościach, rownie iak i z nowych wynalazkow, i który przy obszernych swoich wiadomościach sprawował ten urząd z powszechnem ukontentowaniem. Nadto każda nowa wszechnica otrzymała za kuratora iednego z członkow kommissyi edukacyzney. I tak wszechnica Petersburska z gimnazyami, liceami i szkołami po guberniiach Petersburskiey i Nowogrodzkiey podkomorzego Nowosikowa; wszechnica Moskiewska senatora Murawiewa; Dorpacka z guberniiami Estońską Inflancką, Kurlancką i Finlancką Jenerała M. Klingera; Wileńska z guberniiami Polskiemi Xcia. Adama Czartoryskiego, Kazańska z Syberyryą hrabię Manteufla &c.

Z Aszafenburga d. 15. Lutego.

Wczoray tu goniec z Ratyzbony przywiozł notę pośredniczących mocarstw pod d. 11 Lutego podaną zezwalaiącą na wybieranie ceł reńskich. P. Fasbender udał się szybko do Ratyzbony dla ułożenia nadal tych ceł.

Nasz elektor przypadłą nań część po zmarłym elektorze rozdzielił między duchowieństwo, które na lewym brzegu chleb utraciło; ta summa wynosi do 200, 000 ryń.

Elektor przez swoią ludzkość i wspania-

łomyślność ziednywa wszystkich serca. I tak towarzystwu botanicznemu w Ratyzbonie zabezpieczył ogrod, i darował przepyszne dzieła Duhamela.

Z Berna d. 15. *Lutego.*

Nasi deputowani w Paryżu mieli d. 29 p. m. długą audyencyą u pierwszego konsula, z którey się wielu ciekawych rzeczy dowiaduiemy. Wszyscy uwielbiaią głęboką przenikliwość, którą na radzie dał widzieć. Mowił on długo i bez przerwy, przebiegł cały okres rewolucyi szwaycarskiey, uwielbiał i naganiał rożne partye, które wczalie rewolucyi poznać się dały. Winił arystokratow o twardość ku wspołobywatelom, i nieprzychylność ku Francyi. Chwalił demokratow z ich umiarkowania, ale im zarzucał niedołęźność i wieczyste chwianie się, które ich nayświętsze zamiary udaremniało. Z żywą radością wspominał ob. Monoda determinowanego zawiadowcę Wodzkiego kraiu, i ob. Laharpa, który pokazał zapał godny prawdziwego Szwaycara. Wyłuszczał potem związki innych mocarstw europeyskich z Francyą, dowiodł, że istotnym interessem Szwaycaryi iest trzymać się z Francyą, a stronić od innych mocarstw. Nakoniec mowił, o bywszych rządach kantonowych, ich korzyściach i szkodliwościach, przyczem nie pominął zawiści i przewagi bywszych arystokratycznych rządow, wreście przyrzekł iako nayczynniey pracować około zaprowadzenia nowego rządu, i ogłosić cenę dziesięcin i układ zagranicznej monety.

Jenerał Ney napisał do sekretarza stanu Mohra obwiniaiąc rząd helwecki o gnusność względem publicznego bezpieczeństwa. " Cierpicie, mowi obcych włoczęgow, którzy po wsiach i gościencach popełniaią wszelkie zdrożności; cierpicie zagranicznych emisaryuszow, którzy się dla tego tułaią, ażeby za wydarzeniem pogodney pory rozrzucali nasiona nieiedności, i buntu; cierpicie wreście całe kupy zboycow, przeciwko którym w wielu powiatach broń dawną powrocono, ażeby same o swoiem bezpieczeństwie myślały, gdy na to rząd kraiowy zamknięte ma oczy. Agenci tayney policyi są obcym dworom zaprzedani, i onym za wielkie summy wszystkie taiemnice rządowe wyiawiaią. " To pismo rada wykonawcza rozesłała do wszystkich władz kantonowych, zalecaiąc im czuwać nad porządkiem i bezpieczeństwem publicznem, co tem iest potrzebnieysze, im bardziey duch partyi wszystkie związki ku dobremu celowi rozprzągł. Następuiąca anegdota naylepiey maluie stan umysłow szwaycarskich przed 8 dniami blizko Hochstetu o 3 mile od Berna pokazało się stado wilkow, na które 7 wiosek uchwaliło powszechne łowy. Do 40 młodzieży zgromadziło się na mieysce umowione, ale natychmiast wszczęła się rozmowa o polityce, co teraz bardzo iest wczwyczaiu. Zaczyna się spor, przychodzi do kłotni i z wady w krotce zapalaią się umysły, i wnet następuie zacięta bitwa. Strzelcy zapomnieli o wspolnym nieprzyiacielu, i w niechęciach rozeszli się nieprzedsiębiorąc więcey polowania.

Z Ratysbony d. 18. *Lutego.*

Na onegdayszem posiedzeniu deputacyi subdelegat brandeburski oświadczył, że Krol Jmć Pruski raczy nayłaskawiey ze swoiey strony dawać corocznie 6000 raystalarow Xciu Biskupowi Hildesheymu i Paderbornu iako część wyznaczoney mu summy 50,000 raistalarow, rownie iak i biskupowi leodyyskiemu 4000 raista:, a 2000 raista: biskupowi bazyleyskiemu, a to z własney swoiey krolew: kassy.

D. 15 przyięła deputacya z niektóremi dodatkami proiekta i ucałkowania od pośredniczących ministrow w ostatniey nocie podane, a między innem upełnomocnienie arcy kanclerza, do traktowania z Francyą względem o-

znaczenia granic reńskich i ustaw ceł i komor, tudzież aby w tey mierze zrobione układy J. C. K. Mci i Rzeszy do potwierdzenia podadź.

Gdy hrabiowie Rzeszy względem swych pretensyy do wynadgrodzeń powiększey części iako partykularni właściciele są uważanemi, a złożona kommissya w Oksenhauzenie okazała niepodobieństwo ich wynadgrodzenia, zatem deputacya na wniosek Brandeburski uchwaliła prosić francuzkiego rządu o uwolnienie spod sekwestru znayduiących się na gruncie francuzkim dobr i mąiątkow rzeczonych hrabiow.

Z Filadelfii d. 9. Stycznia.

Szczęściem niesprawdza się, żebyśmy mieli bydź w zatargach z Hiszpanią. Nieiakie spory wynikły z wolnieyszego postępowania Hiszpanow luzyańskich, lecz przerwania pokoiu spodziewać się nie trzeba, gdy już wkrótce Francya Luizyanę obeymie, wktórym zamiarze ienerał Wiktor z eskadrą wypłynął. Traktatem 1795 zyskaliśmy w nowym Orleanie stanowisko dla naszych okrętow i skład dla towarow, które przez Ohio i Missisipi do Indyy zachodnich spławiamy. To postanowienie, ażeby towary nasze w nowym Orleanie na składzie zostawały dopoki wywiezionemi lub sprzedanemi nie będą, było tem ważnieysze, gdy Missisipi iest iedyną drogą kommunikacyi z Oceanem dla naszych krain zachod, a nowy Orlean leżący przy uyściu Missisipi iest nieiako kluczem tey rzeki. Niedawno rządca hiszpański w Orleanie zniosł ten zatwierdzony dla nas traktatem przywiley, port tamteyszy dla naszych okrętów zamknięto, i Amerykanom będącym w nowym Orleanie kazano przysięgać na wierność Hiszpanii lub się natychmiast wynosić, co wielu uczyniło. W tym względzie zaszło wiele skarg do kongresu, a Jefferson d. 22 Grudnia następuiący dał o tem rapport: " Pieczołowitość o prawa i dobro tak całego państwa, iako i szczególnych obywateli, którzy niesłusznie w nowym Orleanie cierpią, każe mi użyć natychmiastnego kroku, iakiego okoliczności wymagaią, gdy się mniemam bydź obowiązanym użyć wszelkich środkow ku utrzymaniu prawa narodow stosownie do honoru i charakteru amerykańskiego ludu. „ Już też odebraliśmy przyiemną wiadomość, że kroki przedsięwzięte w nowym Orleanie nie były rozkazem hiszpańskiego dworu, lecz uroieniem tamteyszego rządcy, za co od gubernatora Luizyany i Kuby naganę odebrał.

Rozmaite Wiadomości.

Pewny kupiec przeniosłszy się z Anglii do iedney z wysp amerykańskich, tam nabył znaecznego maiątku; lecz mniemał, iż nie może bydź szczęśliwym, ieżeli go niepodzieli z uczciwą małżonką, aże takowey na swoiey wyspie nie znaydował, umyślił pisać w tey mierze do iednego z swoich korrespondentow w Londynie, którego znał rzetelność i uczciwość. Nie znaiąc zaś innego stylu nad kupiecki, pisał więc do swego przyiaciela list, w którym wypisawszy inne handlowe interesa, przychodzi na artykuł swego małżeństwa. Oto iest iego osnowa: *Item*, postanowiwszy się ożenić, a nieznayduiąc tu dogodney dla siebie połowicy, nie zaniedbay więc WPan na pierwszym tu idącym okręcie przysłać mi młodą kobietę dobrych przymiotow, i następuiącego kształtu. Co do posagu o ten się nie pytam: Ażeby była uczciwych rodziców, między 20 i 25 rokiem, średniego wzrostu i kształtna, twarzy przyiemney, charakteru łagodnego, obyczaiow niepośladkowanych, zdrowa, konstytucyi dosyć mocney, aby mogła znieść odmianę klimatu, tak iżbym nie był przymuszony utraciwszy tę prędko, szukać inney, maiąc wzgląd na wielką odległość mieysca i niebespieczeństwo morza. Jeżeli tedy przybędzie tak uprzymiotowana iak wyżey, z niniejszym listem podpisanem przez WPana, lub przynaymniey w zaświadczoney kopii, ażeby się nie obawiała bydź wzgardzoną lub oszukaną, obowięzuię się zadosyć uczynić temu listowi, i za 15 dni od zobaczenia ożenić się z oddawczyną iego. Co dla większey wiary podpisuię. „

Korrespondent Londyński czyta i od-

czytuie ten nadzwyczayny artykuł, w którym przyiaciel iego uważa swoią przyszłą małżonkę iak paki towarow, które mu posyła; zastanawia się nad rzetelnością i lakonicznem stylem tego Amerykanina, i nakoniec postanowił mu usłużyć podług iego gustu. Po wielu szukaniach mniema, iż znalazł kobietę, iakiey żąda, w przyiemney lecz ubogiey panience, która przyięła propozycyą. Wsiadła więc na okręt przy innych towarach, opatrzona dokumentami przez korrespondenta. Na liście towarow była w tych wyrazach umieszczona: " *Item*, dziewczyna 21 lat maiąca, przymiotów kształtu i obyczaiow, podług żądania, na co świadectwa okaże. „ Nim ieszcze panienka odpłynęła, korrespondent uwiadomił przez inny okręt przyiaciela, że mu posyła panienkę iakiey żądał. Listy uwiadomiaiące, towary, panienka przybyły szczęśliwie do portu. Nasz Amerykanin znayduie się przy wylądowaniu, i widzi wychodzącą piękną kobietę, która nim ieszcze usłyszała iego imię, rzecze do niego: "Mci Panie, mam na WPana wexel, i spodziewam się, że go wypłacisz. „ Przytem oddaie mu list od iego korrespondenta, na wierzchu którego był napis: *Oddawczyna iest żoną, którąś sobie kazał przysłać.* " Mcia Panno odpowie Amerykanin, nigdy ieszcze niepozwoliłem moich wexlow protestować; będę się uważał za nayszczęśliwszego człowieka, kiedy go pozwolisz wypłacić. „ Po pierwszem tym widzeniu nastąpił wkrótce ślub, i to było iedno z nayszczęśliwszych małżeństw wcałey osadzie.

Historya angielska Huma tyle xiągarzom pieniędzy przyniosła, iż nieprzestawali go listami attakować, kiedy się z znacznym swoim maiątkiem przeniosł do *Szkocyi*, aby go za znaczną nadgrodę do kontynuacyi iey nakłonić. Z początku wymawiał się w ogólnych wyrazach, ale kiedy to nieskutkowało i oni nieprzestawali nalegać, odpisał im krotko i węzłowato: " Nie mogę waszych propozycyy ani teraz, ani nadal przyiąć, a to z cztérech ważnych przyczyn: Jestem zastary, zatłusty, zaciężki i zabogaty. „

W burzliwych czasach Karola I. przybyła dziewczyna wieyska do Londynu szukać służby. Niemogąc nigdzie służby znaleść, przymuszona była przystać do roznoszenia piwa u iednego piwowara. Dziewczyna była piękna, i tem więcey zniewoliła piwowara do litości. Uważał ią i nieznalazł w niey nic nagannego. To skłoniło go do ożenienia się z nią. Umarł wkrotce i zostawił iey znaczny maiątek. Ona sprzedała browar i osiadła spokoynie; lecz zachodziła trudność iakby miała pieniądze urządzić. Potrzeba więc było zaradzić się prawnika; nastręczono iey P. Hyde, sławnego na ów czas adwokata, potem hrabiego Clarendon. Ten widząc tak piękną i bogatą wdowę, offiarował iey swe serce i rękę. Był wysłuchany. Owocem tego małżeństwa była iedna corka, żona krola Jakoba II. a matka Maryi i Anny królowey angielskiey. Jakkolwiek ta zmiana szczęścia zdaie się bydź niepodobną, iest iednak dzieiami ztwierdzona.

Przybyli do Krakowa.

Dnia 5. Marca.

W. Stanisław Dębski stoi w mieście pod Nr. 520. — W. Jan Mikulicz stoi na Kazimierzu pod Nr. 72. — W. Jan Niewiarowski stoi w mieście pod Nr. 304. — W. de Rosenhayn C. K. podpółkownik regimentu pieszego Xcia Czartoryskiego.

Dnia 6. Marca.

W. de Weisvogl chorąży C. K. regimentu pieszego hrabi Kaunitza stoi na kleparzu pod Nr. 251. — W. Xiądz Józef Domaradzki przeor Cystersow Czyrzeckich stoi w mieście pod Nr. 94. — W. Stanisław Radoński stoi w mieście pod Nr. 172.

Dnia 7. Marca.

W. Ignacy Chraścieński stoi na kleparzu pod Nr. 40. — W. Błażey Czarnecki stoi na kleparzu pod Nr. 19. — W. Józef Piasecki stoi w mieście pod Nr. 95. — W. Felix Tomaszewski stoi w mieście pod Nr. 482. — W. Józef Turski stoi w mieście pod Nr. 95. — W. hr bina de Rochechouart do Petersburga przeiechała.

DODATEK

DO N[ru] 20.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W e Srodę Dnia 9. Marca 1803.

Jakie są prawdziwe sposoby pozbycia się nudoty i dobrze używania życia.

— — — Spatio brevi
Spem longam reseces: dum loquimur fugerit invida
Ætas, carpe diem, quam minimum credula postero.
Hor. w Xię. I. Odzie XI.

Odrzuć z twoich nadziei to wszystko co przechodzi okres życia twego, czas zdaie się nam zazdrościć swoich rozkoszy, i ukrywa się przed nami. Korzystay z dnia dzisieyszego, a przez zbytnią ufność niespuszczay się na iutrzeyszy.

" Wszyscy się żalemy, mowi Seneka na prędkie upływanie czasu, a mimo tego nieumiemy nim rozrządzac. Życie nasze, dodaie, przechodzi na bezczynności, albo na czynieniu tego, coby czynic nie potrzeba, albo na czynieniu rzeczy wcale przeciwnych tym, którebyśmy czynic powinni. Skarżemy się bezustannie na krotkośc naszego życia, a tak sobie postępuiemy iak gdyby to nigdy skończyć się nie miało. ,, Ten sławny Medrzec opisał z rozlicznością wyrazow i myśli iemu własnych, przeciwności iakie ludzie w tym względzie popełniaią.

Uważałem często przeciwności umysłu ludzkiego w podobnym razie. Chociaż w ogulności żalemy się na krótkośc naszego życia; pragniemy iednak iak nayprędzey końca każdego z iego peryodow. Gdy iesteśmy w dziecinnym wieku, wzdychamy do lat wieku doyźrałego, potem do wmieszania się do interesow, zebrania maiątku, okrycia się honorami, a nakoniec do spokoynego ustronia. A tak chociaż każdy przyznaie, że życie samo w sobie iest krótkie, iego iednak różne peryody zdaią nam się długiemi i nudnemi. Chcielibyśmy przedłużyć go w ogule, a skrócić wszczegułach. Lichwiarz byłby kontent, gdyby wszystek czas od momentu pożyczenia przez niego pieniędzy aż do momentu, wktórym ma ie odebrac, zniknął. Polityk dałby chętnie 3 lata życia swego, gdyby mogł postawić interesa w tym stanie w iakim mniema, że będą przy koncu lat 3. Rozkochany z ukontentowaniem odciąłby od życia swoiego wszystek czas maiący upłynąć aż do godziny, w którey zeyśdź się z nim kochanka przyrzekła. Z iakążkolwiek bądź szybkością czas upływa, bylibyśmy kontenci we wszystkich prawie peryodach życia naszego aby ieszcze śpieszniey miiał. Wiele godzin w dniu znayduiemy które nam się przykrzą, a czasem życzemy sobie aby iuż było lat wiele minęło. Uważamy przyszłośc za kray rozległemi napełniony pustyniami, które chcielibyśmy szybko przebyć, abyśmy stanęli u założonego kresu, w tych mieyscach mniemaney spokoyności, które tu i owdzie są rozrzucone.

Jeżeli życie wielu ludzi podzielemy na 20 równych części zobaczemy, że 19 z nich będzie zupełnie próżnych, w których ciż nie zatrudniaią się ani uciechami, ani interesami. Niekładę w tę liczbę tych ludzi, którzy w ustawiczney żyią pracy, lecz iedynie tych, którzy mało się czym trudnią, i podchlebiam

sobie, że im uczynię przysługę gdy im podam sposoby zatrudnienia się wczasie próżnym, który ich nudzi.

Pierwszym z tych sposobow ieſt dopełnianie cnoty, biorąc ten wyraz w ogulnym iego znaczeniu. Same iedynie cnoty towarzyskie mogą dadź zatrudnienie osobom i nadadź im tyle czynności iak życie nayczynnieysze na świecie. Niemasz żadnego dnia, któregobyśmy nie mogli dopełnić powinności, które nas obowięzuią do nauczania nieumieiętnych, wspomagania ubogich, pocieszania zmartwionych. Często zdarza ſię sposobność umiarkowania gwałtowności ſtrony, oddania sprawiedliwości człowiekowi zasłużonemu, ułagodzenia zazdrosnych, uspokoienia gniewem uniesionych, sproſtowania uprzedzonych. Wszyſtkie te powinności tak są zgodne z naturą ludzką, że nie mogą iak tylko iednać nadzwyczayne ukontentowanie osobom, które im ſię poświęcaią.

Jeſt procz tego inny gatunek cnoty, który może zatrudnić czas prożny gdy odosobnieni znayduiemy ſię w gabinecie, oddaleni od wzgiełku i kłopotow światowych, chcę mowić o cnoci, która skłania każde rozumne ſtworzenie do udzielania ſię Stworcy swoiey iſtoty. Człowiek mniemaiący ſię bydź zawsze w obecności Boga, bezuſtannego doświadcza ukontentowania, wesoły humor nieopuszcza go nigdy i cieszy ſię w myśli, że ieſt z naylepszym i nayszacownieyszym z swoich przyiacioł. Czas nigdy mu ſię bydź niezdaie długim, i niepodobna mu ieſt samemu pozoſtać. W tych godzinach, w których inni są zupełnie bezczynnemi, umysł iego ieſt zatrudnionym naywięcey. Zaledwo opuszcza towarzyſtwo ludzkie aż zaraz serce gwałtownie biie od radości, iego gorliwość pomnaża ſie, nadzieie podwaiaią, cieszy się czuiąc, że Bog swoią opieką wszędzie go otacza i wszyſtkie swoie gorycze składa na łono tego czułego Oyca całego świata.

Dopełnianie cnoty niekończy ſię na zatrudnianiu ludzi w biegu życia ninieyszego, lecz wpływ swoy rozciągı na nich i po śmierci; dusza wcałey wieczności przypominić sobie będzie dobre i złe czynności, których w tym świecie dopełniła co dzie nam powod nie mniey dzielny do zachęcenia nas do tey powinności.

Gdyby iaki człowiek miał mały kapitał, który iak naylepiey obrocićby mu należało, gdyby wydarzyła mu ſię sposobność użycia go z wielką swoią korzyścia, cożbyśmy o nim powiedzieli, gdyby nagle z niego 19 części odciągnął, a ieszcze i 20 iak naygorzey użył? Lecz ponieważ umysł nie może zawsze ſię zatrudniać dopełnianiem cnoty i trwać ciągle w zapale pobożności, potrzebuie on wypocznienia i rozrywki przyzwoitey.

Dla tego za drugi sposób pozbycia nudoty naznaczam oddanie ſię iakiey rozrywce użyteczney, a niewinney. Wyznam iż niegodną bydź sądzę rzeczą dla ſtworzenia rozumnego używać rozrywek tego gatunku których cała dobroć na tym zależy, iż nie są złemi. Niewiem nawet ieżeli można to powiedzieć o grach kartowych; lecz dziwną mi ſię zdaie rzeczą widzieć osoby rozsądne przepędzaiące 12 wciąż godzin na zbieraniu i rozrzucaniu kart bez inney rozmowy procz wynikaiącey z małey liczby frazesow grackich do okoliczności powiedzianych, i bez innych wyobrażeń procz pochodzących z punktow czerwonych i czarnych rozlicznie na kartach umieszczonych. Nie byłożby przyczyny śmiania ſie z człowieka tego gatunku, gdyby ſię na krotkość życia żalił?

Teatr mogłby ſię ſtać bezuſtannym źrodłem nayszlachetnieyszych i nayużytecznieyszych rozrywek, gdyby był dobrze urządzony i w przyzwoitych sobie granicach zamknięty.

Lecz umysł nigdy ſię przyiemniey nierozrywa iak przez rozmowę z wiernym przyiacielem. Nie masz szczęścia w życiu człowieka wyrownywaiącego, pochodzącemu z cieszenia ſię przyiacielem cnotliwym i rozsądnym. Rozmowa iego oświeca i czyni ulgę umysłowi, tworzy nowe myśli, zachęca do cnoty, pobudza do utworzenia pięknych zamiarow, uspokaia namiętności i na korzyść obraca momenta życia rozrywce poświęcone.

Po tey rozrywce z przyiacielem doświadczonym należy szukać towarzyſtwa z kilku osób złożonego takich które mogą nas nauczyć i rozerwać; te dwa przymioty zawsze prawie obok siebie chodzą.

Jeſt procz tego wiele rozrywek użytecznych. które ieszcze gdyby można pomnożyćby potrzeba, aby ich w przypadku użyć raczey, niżeli umysł w proznowaniu zoſtawić, albo go wyſtawić na pierwszą namiętność którą zdarzenie może w nim wzbudzić.

Człowiek lubiący muzykę, malarſtwo, architekturę zdaie ſię mieć inne czucie, gdy będzie połączony z temi którzy tych rzeczy nie lubią. Ogrodnictwo, chodowanie i szczepienie drzew, rolnictwo mało zatrudniaiące człowieka bogatego, wielką ieſt pomocą miesz-

kańcow wsi i bardzo korzyſtnem dla tych którzy ie znaią

Nakoniec ze wszyſtkich rozrywek życia naszego nie masz godnieyszey do zaſtąpienia godzin prożnych nad czytanie dobrych xiążek. Lecz ponieważ ten artykuł tyczy ſię środka na przepędzenie godzin prożnych i pozbycia ſię nudoty, który umyśliłem tylko w ogóle podadź. Przeſtanę na powiedzeniu że czytanie xiążek rozszerza wiadomości i doskonali umysł.

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 8. Marca 1803.

Korzec Pszenicy	zł. pol.	26	do	32.
— Żyta		20	—	26.
— Jęczmienia		16	—	18.
— Owsa		13	—	14.
— Groch		26	—	28.
— Kaſzy iaglaney		46	—	50.

W Wiedniu d. 26. *Lutego.*

Meca wynoſząca 19 naſzych garcy:

— Pſzenicy	zł. pol. 21	do	29.
— Żyta	20	—	23.
— Jęczmienia	17	—	19.
— Owsa	13	—	15.

W Brynie d. 25. *Lutego.*

Meca Pſzenicy	zł. pol. 22	do	24.
— Żyta	17	—	20.
— Jęczmienia	14	—	15.
— Owsa	10	—	11.
— Prosa	20	—	22.

W Gdańsku d. 5. *Lutego.*

Szefel czyli pół korca naſzego w monecie pruskiey:

— Pſzenica	zł. pol. 12	do	15.
— Żyto	10	—	12.
— Jęczmień	7½	—	8.
— Owies	5	—	6.

DONIESIENIA.

C. K. sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi zachodniey, oznaymuią tym Edyktem Panu Tadeuszowi Kwaśniewskiemu: że Pan Marcin Zawadzki u sądow tych, o summę 848 *zł. pol.* 18⅔ *gr. (z oryginalney summy* 956 *zł. pol.* 24 *pochodzącą) z prowizyą i kosztem prawnym — żałobę na niego podał, i o pomoc sądu ile sprawiedliwość wymaga prosił.*

Gdy zaś sądy te nie maiąc wiadomości gdzie on zostaie, lub czy w cale w C. K. kraiach dziedzicznych znayduie się, onemuż P. Tadeuszowi Kwaśniewskiemu adwoka tuteyszego P. Męciszewskiego, z iego szkodą i iego kosztem zaſtępcą poſtanowiły, z którym proces ten ſtosownie do uſtawy sądowey na C. K. państwa dziedziczne przepisaney rozpocznie się, i ukończony będzie; on przeto Edyktem ninieyszym tym końcem upominaia się: ażeby w czasie przyzwoitym to ieſt w przeciągu 90 *dni swą excepcyą podał, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zaſtępcy wyznaczonemu wczesnie przesał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tym wymienił i podług przepisow tych środkow prawa używał, które do swey obroney za nayskutecznieysze osądzi, gdyż w przeciwnym razie wſzelką niedogodność z zaniedbania wynikaiącą mogącą samby sobie podług opiewu C. K. praw, przypisać był winien.*

J. F. Krauſſ.
Chraſtiański.
Brzorad.

Z Rady C. K. Sądów Szlacheckich Galicyi Zachodniey.
W Krakowie d. 15. *Grudnia* 1802.
Bubna.

C. K. Sądy Szlacheckie Krakowskie Gallicyi Zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Tadeuszowi Kwaśniewskiemu: że Pan Marcin Zawadzki u sądow tych — o zapłacenie summy 8000 *zł. pol. z prowizyą i kosztem prawnym, z oryginalney summy* 9000 *zł. pol. pochodzącey — żałobę na niego podał, i o pomoc sądu, ile sprawiedliwość, wymaga prosił.*

Gdy zaś sądy te nie maiąc wiadomości, gdzie on zoſtaie, lub czy w cale w C. K. panſtwach dziedzicznych znayduie się, onemuż Panu Tadeuszowi Kwaśniewskiemu adwokata tuteyſzego P. Męciszewskiego, z iego ſzkodą i iego koſztem zaſtępcą poſtanowiły, z którym proces ten ſtosownie do przepisu uſtawy ſądowey na C. K. panſtwa dziedziczne wydaney, rozpocznie się, i ukończony będzie; on przeto Edyktem ninieyſzym tym końcem upomina się, ażeby w czasie przyzwoitym, to ieſt w przeciągu 90 *dni swą excepcyą podał, albo ieżeli iakie ma prawa ſwego dowody, te zaſtępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyſzym wymienił, i*

podług przepisu tych środków prawa używał, które do ſwey obrony za nayskutecznieyſze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wſzelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samby sobie podług opiewu C. K. praw przypisać był winien.

. J. Krauſs.
Chraſtiański.
Brzorad.

Z Rady C. K. sądów szlacheckich Galicyi zachodniey.
W Krakowie dnia 15 *Grudnia* 1802.
Bubna.

Magiſtrat Miaſta C. K. Stołecznego Krakowa ninieyszemi podaie do wiadomości, iż rzeczy ruchome niegdy Michała Lipnickiego iako to w złocie, srebrze, cynie, mosiądzu, miedzi, koralach, pościeli domowych sprzętach dnia 17 Marca r. b. o godzinie 9 i naſtępuiących więcey daiącemu, za gotową zapłatę na ulicy Grodzkiey pod Nr. 204 sprzedawane będą.

Ochotę więc kupienia co z pomienionych rzeczy maiący, maią ſię na wyznaczonym czaſie i mieyscu znaydować.

Drdacki.
Gollmayer.
Krzyżanowski.
Hirschberg.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 11 *Lutego* 1802 *roku.*
Hohn.

Magiſtrat Miaſta C. K. Stołecznego Krakowa ninieyszemi wiadomo czyni, iż dnia 21go Marca r. b. o godzinie 9 zrana i naſtępuiących rożne ruchomości, iako to: sprzęty domowe, suknie, robota snycerska, obrazy i t. d. po niegdy Antonim Gegenbauer pozoſtałe, więcey daiącemu za gotową zapłatę na ulicy S. Jana pod Nr. 482 sprzedawane będą. —— Ochotę kupienia co maiący, raczą ſię na wyżey oznaczonym czaſie i mieyscu znaydować.

Drdacki.
Gollmayer.
T. Krzyżanowski.
Hirschberg.

Z Rady Magiſtratu C. K. Stołecznego Miaſta Krak.
Dnia 17 *Lutego* 1803.
Hohn.

C. K. Sady szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Tadeuszowi Kwaśniewskiemu: że Pan Marcin Zawidzki u Sądow tych o zapłacenie summy 2904 zł. pol (z summy oryginalney 3267 zł. pol. iako prowizyi od summy 6400 zł. pol. kapitalney pochodzacey) z prowizyią i kosztem prawnym, żałobę na niego podał i o pomoc Sądu ile sprawiedliwość wymaga prosił.

Gdy zas Sądy te, nie maiac wiadomości gdzie on zostaie, lub czy wcale w C. K. Państwach dziedzicznych znayduie się, onemuż Panu Tadeuszowi Kwaśniewskiemu adwokata tuteyszego P. Meciszewskiego, z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z którym procesſs ten stosownie do ustawy sądowey na C. K. Państwa dziedziczne przepisaney, rozpocznie się i ukończony będzie; on przeto Edyktem ninieyszym tym końcem upomina się: ażeby w czasie przyzwoitym, to iest: w przeciągu 90 dni swą excepcyą podał, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych środków prawa używał, które do swey obrony za nayskutecznieysze osądzi; gdyż w przeciwnym przypadku wszelką niedogodnosć z zaniedbania wyniknąć mogaca samby sobie, podług opiewu C. K. Praw przypisać musiał.

J. F. Krauſs.
Chraſtiański.
Brzorad.

Z Rady C. K. Sądów Szlachkich Galicyi Zachodniey.
W Krakowie dnia 15 *Grudnia* 1802 *roku.*
Bubna.